

Františkovo slovo

č.228

Pět papežových slov pro katolické skauty

List Svatého otce kněžím ke 160. výročí smrti sv. faráře arského

Hmotná dobra nejsou cílem, nýbrž prostředkem

O Skutcích apoštolů - »Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského – vstaň a chod'!«

Za násilným odebráním dětí stojí protirodinná ideologie, říká italský biskup

Přípona –ismus většinou nevěstí nic dobrého

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Pět papežových slov pro katolické skauty

Vatikán. „Máte za sebou dlouhou cestu a jste trochu unaveni. Jsem si však jist, že v nitru jste svobodnější než dřív. O čem to vypovídá? O tom, že svobodu si můžeme vydobýt jedině na cestě, nikoli doma před mobilem“. Těmito slovy přivítal papež František téměř pět tisíc evropských skautů a skautek v závěru jejich mezinárodního setkání **Euromoot**.

Aulu Pavla VI. dnes dopoledne zaplnili mladí lidé ve věku 17 až 21 let z Federace evropského skautingu, kteří v tomto týdnu putovali po stopách několika světců a procházeli starobylými poutními stezkami čtyř italských krajů. Audienci s Petrovým nástupcem, která se v obdobném rozsahu konala naposledy před pětadvaceti lety s Janem Pavlem II., jejich setkání vyvrcholilo.

„Pavel z Tarsu, Benedikt z Nursie, Cyril a Metoděj, František z Assisi, Kateřina Sienská. Co měli společného? Nečekali nic od života ani od druhých, ale důvěřovali Bohu a riskovali. Vydali se v sázku, vykročili na cestu, aby uskutečnili sny, které ještě po mnoha staletích prospěly také nám, vám i všem. Darovali život, nešetřili si ho pro sebe. Po těchto pěti setkáních bych vám rád zanechal pětici slov – nikoli vlastních, nýbrž slov evangelia, které vás provázelo na cestě a které stále noste při sobě jako navigaci. Vybízím vás, abyste je denně otevírali, protože evangelium je mapou pro život. Těch pět Ježíšových slov zní: Dávejte a bude vám dáno (Lk 6,38; překlad O. Petrů). Jsou prostá, avšak udávají jasný směr, životní program. Dávejte a bude vám dáno.“

Pro Ježíše není výchozím bodem vlastnictví, nýbrž dar, vysvětloval římský biskup. Darem se trénuje a odlehčuje srdce, kdežto majetek srdce zesvětštuje a zbytnuje tukem.

„Dát znamená přestat trpně snášet život a vydat se do terénu, abychom světu darovali trochu dobra. Prosím, neodložte si život na noční stolek, nespokojte se s jeho televizním plynutím, nevěřte, že vám přinese štěstí nejnovější aplikace. »Nejkrásnější sny si podmaňujeme nadějí, trpělivostí a úsilím, které se zříká spěchu« (Christus vivit, 142).

Na námitku, že takové dávání může vyznít naivně v okolním lhostejném a individualistickém světě, papež mladé lidi ujistil, že Bůh je Otec a stonásobně vynahradí důvěru, kterou v něj vložíme.

„Bůh tě nenechá s prázdnýma rukama. Když se zdá, že ti něco odebírá, dělá to proto, aby tě obdaroval něčím větším a lepším a pomohl ti k pokroku na cestě. Ježíš tě činí šťastným v nitru, nikoli zevně, a dává ti to, co ti nemůže dát žádná věc. Poslední model smartphonu, nejrychlejší auto a módní oblečení kromě toho, že si s nimi trvale nevystačíme, nám nikdy nedají radost z toho, že jsme milováni a milujeme. A v tom spočívá pravá radost.“

Dar je tudíž tajemstvím života, který nám skutečně patří jedině tehdy, pokud jej darujeme. A to navzdory tomu, že se to může jevit jako pověstná kapka v oceánu, citoval papež Matku Terezu.

„I ve vztahu k druhým lidem platí Ježíšova výzva: Dávejte a dostanete. Rád bych upozornil na chvíli, kterou ve skautském slovníku nazýváte „Vzlet“, tedy moment, kdy se rozhodujete pro službu jako životní styl. Otevřít se vůči druhému, žít pro to, abych konal dobro, naplňovat skautské bratrství, abych užil vaše slova – pokud žijete takto, bude vám dáno. Když totiž stavíte mosty k druhým, uvidíte, že ti druzí k vám budou po oněch mostech přicházet. Pokud naopak osamoceně hledíte do ztracena a bloumáte ve vlastních představách, žijete v mýdlové bublině. Roztěkaný život ale vyprchá do vzduchu, nepostupuje dál. Podívejte se na své ruce, stvořené k tomu, aby budovaly, sloužily, obdarovávaly a řekněte sami sobě: I care, záleží mi na druhém.“

Ježíšových pět slov: Dejte a bude vám dáno se zrcadlí též ve vztahu ke stvoření. Všimli jste si, ptal se papež, že příroda nevytváří hranice ani celní kontroly? Učí nás, že na světě je všechno propojeno.

„Stvoření bylo učiněno, aby nás spojovalo s Bohem a mezi sebou navzájem. Je to Boží sociální síť. Jestliže ovšem vyjdeme z předpojatých představ o druhých, spatříme jenom omezení a překážky. Pokud se však setkáme s druhým člověkem, jeho dějinami a realitou, odkryjeme v něm bratra, se kterým máme obývat společný domov.“

V závěru promluvy odkázal papež František na motto skautského setkání: *Parate viam Domini*, Připravte cestu Pánu. Pánova cesta se zakládá na daru a pokud se po ní vydáme, stáváme se aktivními občany, jak to požadoval zakladatel skautingu Baden Powell:

„A to je dnes velmi důležité. Pán nehledá jenom slušné lidi, ale lidi, kteří konají dobro! Také láska k Evropě, která vás spojuje, nepožaduje jenom bdělé pozorovatele, nýbrž také činné stavitele – stavitele smířených a integrujících společností, které by daly zrod obnovené Evropě, která by nestrážila prostory, ale podněcovala k setkávání. Evropa se potřebuje setkávat.“

Symbolem skautingu je lilie, která na kompasech a námořních mapách označovala sever. Připomíná nám, že skautské hnutí utváří muže a ženy, které otvírají cesty k výšinám a udržují správný směr – ten, který vede k dobru, loučil se papež František s členy Federace evropského skautingu.

List Svatého otce kněžím ke 160. výročí smrti sv. faráře arského

Drazí bratři,

Připomínáme si 160. výročí smrti svatého faráře arského, který byl Piem XI. vyhlášen patronem všech farářů světa (*Anno Iubilari*, 23.dubna 1929). V den jeho svátku píší tento list nejen farářům, ale také vám, všem kněžím, kteří mlčky „všechno opouštíte“, abyste na sebe brali každodenní život svých společenství. Vám, kteří v „zákopech“ jako farář arský nesete tíži dne i horka (srov. *Mt 20,12*), čelíte nesčetným situacím, denně „nastavujete tvář“, aniž byste si připadali kdovíjak důležití, jen aby se Božímu lidu dostávalo péče a doprovázení. Obracím se na každého z vás, kteří za různých okolností, nepozorovaně a obětavě, vysílení či znavení, v nemoci či zklamání, přijímáte toto poslání jako službu Bohu a Jeho lidu a přes všechny těžkosti této cesty píšete ty nejkrásnější stránky kněžského života.

Před nedávnem jsem se italským biskupům svěřil se starostí, že naši kněží jsou v nemálo regionech vystaveni posměchu a „obviněním“ ze zločinů, jež nespáchali, a řekl jsem, že potřebují ve svém biskupovi mít staršího bratra a otce, který je bude v těchto těžkých časech na jejich cestě povzbuzovat, podněcovat a podporovat (*Promluva k Italské biskupské konferenci*, 20. května 2019 – Duchovní otcovství, které vede biskupa k tomu, aby jeho kněží nebyli sirotci, spočívá nejen v tom, že pro ně mají dveře otevřené, ale že je vyhledávají, starají se o ně a doprovázejí je.)

Jako starší bratr a otec chci být také já nablízku, zejména proto, abych vám *poděkoval* jménem věřícího svatého Božího lidu za všechno, čeho se mu od vás dostává, a *povzbudil* vás k oživení oněch slov, která s takovou vlídností pronesl Pán v den našeho svěcení a jsou zdrojem naší radosti: »Už vás nenazývám služebníky... nazval jsem vás přáteli« (*Jan 15,15*) (srov. *Jan XXIII., List Sacerdoti nostri primordia* ke stému výročí přenesení ostatků svatého faráře arského, 1. srpna 1959).

BOLEST

Str. 3

»Viděl jsem utrpení svého lidu« (Ex 3,7).

V posledních době jsme mohli zřetelněji slyšet často tiché a umlčované volání svých bratří, kteří se stali oběťmi zneužití moci, svědomí a sexuálního zneužití některými nositeli služebného kněžství. Nepochybně je to čas strádání v životě obětí, jež byly vystaveny různým formám zneužití, a také pro jejich rodiny a celý Boží lid.

Jak víte, snažíme se usilovně uskutečňovat nezbytné reformy, které radikálně podnítl kulturu založenou na pastorační péči, aby se kultura zneužívání nemohla rozvinout, ani uchytit. Není to snadný, ani krátkodobý úkol a vyžaduje nasazení všech. Mohla-li se v minulosti nedbalost stát formou odpovědi, chceme dnes, aby se obrácení, transparentnost, upřímnost a solidarita s oběťmi staly naším způsobem psaní dějin a pomohly nám být pozornějšími k veškerému lidskému utrpení (Srov. *List Božímu lidu*, 20. srpna 2018).

Ani tato bolest není kněžím lhostejná. Mohl jsem to konstatovat během různých pastoračních návštěv, jak ve svojí, tak v jiných diecézích, kde jsem měl příležitost k setkáním a osobním rozhovorům s kněžími. Mnozí z nich vyjadřovali svoje rozhořčení nad tím, co se stalo, jakož i určitý druh bezmoci, protože „přes prokazovanou oddanost trpěli příkořím v důsledku podezřívání a zpochybňování, což u některých či mnohých mohlo vyvolat zaváhání, strach a nedůvěru“ (*Meditace na setkání s kněžími v Chile*, 16. ledna 2018). Četné dopisy kněží vyjadřují tento pocit. Na druhé straně je potěšující, že jsou kněží, kteří vidí a znají utrpení obětí i Božího lidu, a mobilizující se, hledají slova a stezky naděje.

Aniž bychom popírali či zlehčovali škody způsobené některými našimi bratry, bylo by nespravedlivé neuznat, že je mnoho kněží, kteří ustavičně a cele nabízejí vše, čím jsou a co mají, pro dobro druhých (srov. 2 Kor 12,15) a pokračují v duchovním otcovství, jež umí plakat s těmi, kdo pláče. Je bezpočet kněží, kteří ze svého života činí dílo milosrdenství v často nehostinných, vzdálených či osamocených regionech či situacích a riskují přitom i svůj život. Znam a děkuji za odvahu a stálost vašeho příkladu, kterým nám v bouři, zahanbení a bolesti ukazujete, že se nadále radostně dáváte všanc evangeliu (*List Božímu lidu v Chile*, 31. května 2018).

Jsem přesvědčen, že čas církevní očisty, který prožíváme, nás úměrně věrnosti, kterou zachováváme Boží vůli, učiní radostnějšími a ryzejšími, a v nepříteli vzdálené budoucnosti přinese bohaté plody. „Neklesejme na mysl. Pán očišťuje svoji církev a všechny nás obrací k sobě, podrobuje nás zkoušce, abychom pochopili, že bez Něho jsme prach; zachraňuje nás před pokrytectvím a před spiritualitou zdání. Dává zavanout svému Duchu, aby okrášlil svou Nevěstu přistiženou *in flagrante* při cizoložství. Prospěje nám vzít si dnes 16. kapitulu Ezechiela. Tam jsou dějiny církve. Jsou to moje dějiny – může si říci každý z nás. A potom, nakonec, skrze své zahanbení budeš dál pastýřem. Naše pokorné pokání bude potichu slzet před monstrózností hříchu a neprobádatelnou velikostí Božího odpuštění, a toto pokorné pokání bude počátkem naší svatosti“ (*Meditace na setkání s kněžími římské diecéze*, 7. března 2019).

VDĚČNOST

»Nepřestávám za vás děkovat« (Ef 1,16).

Naše poslání je - spíše než volbou - odpovědí na zdarma darované Pánovo povolání. Je krásné stále se vracet k oněm evangelním pasážím, které ukazují Ježíše, jak se modlí, vybírá a povolává ty svoje, »aby byli s ním, protože je chtěl posílat kázat« (Mk 3,14).

Chtěl bych tady zmínit velkého učitele kněžského života svojí vlasti, otce Lucia Geru, který v čase mnoha zkoušek pro Latinskou Ameriku říkal kněžím: „vždycky, ale zejména ve zkouškách se musíme vracet k oněm světlým chvílím prožitku, kdy nás Pán povolal, abychom

se celým svým životem dali do Jeho služeb". Rád tomu říkám „deuteronomická vzpomínka na povolání“, která umožňuje „vrátit se k onomu žhnoucímu bodu v počátku cesty, kdy se mne dotkla Boží milost. Touto jiskrou mohu roznítit oheň dnes, každý den, a nést hřejivost a světlo svým bratřím a sestrám. Tato jiskra zažihá pokornou radost, radost, která neuráží bolest a zoufalství, radost dobrou a mírnou“ (*Homilie na Velikonoční vigílii*, 19. dubna 2014).

Onoho dne jsme pronesli svoje „přítakání“, které se zrodilo a vyrostlo v lůně křesťanského společenství díky svatým „odvedle“ (*Gaudete et exsultate*, 7), kteří nám svojí jednoduchou vírou ukázali, že stojí za to dát všechno Pánu a Jeho království. Dopad onoho „přítakání“ měl a bude mít netušený přesah, takže si neumíme ani představit celé to dobro, které zrodilo a zrodí. Je krásné, když je nějaký starý kněz obklopen a navštěvován oněmi maličkými – již dospělými – které kdysi pokřtil a kteří mu s vděčností přicházejí představit svoji rodinu! V tom objevujeme, že jsme byli pomazáni, abychom pomazávali. Boží pomazání nikdy neklame a nutí mne říci spolu s apoštolem: »Nepřestávám děkovat za vás« (*Ef 1,16*) a za všechno dobro, které jste prokázali.

Ve chvílích těžkostí, křehkostí i slabostí, kdy se ukazují naše omezení, je tím nejhorším pokušením přehrabovat se v neútěše (Jorge Mario Bergoglio, *Lettere della tribolazione*, Milano 2019, str. 18), a lámat pohled, úsudek a srdce; v oněch chvílích je důležité – ba troufám si říci osudové – nejenom neztratit plnost vděčné památky Pánova vstupu do našeho života, památku Jeho milosrdného pohledu, kterým nás vyzval, abychom se pro Něho a Jeho lid dali všanc, ale mít také odvahu ji uskutečňovat a spolu se žalmistou umět skládat svůj vlastní chvalozpěv, neboť »jeho milosrdenství trvá na věky« (*Žl 135*).

Vděčnost je vždycky „mocná zbraň“. Jedině jsme-li s to rozjímat a konkrétně děkovat za všechny projevy lásky, velkodušnosti, solidarity a důvěry, jakož i odpuštění, trpělivosti, snášenlivosti a soucitu, jichž se nám dostalo, dovolujeme Duchu, aby nám daroval svěží vanutí, jež je s to obnovit (nikoli zalátat) náš život i naše poslání. Nechme jako Petr při zázračném ranním rybolovu konstatováním přijatého dobra probudit svoji schopnost úžasu a vděčnosti a řekněme: »Pane, odejdi ode mne: jsem člověk hříšný« (*Lk 5,8*), a nechme se Pánem opět povolat: »Neboj se. Od nynějška budeš lovit lidi« (*Lk 5,10*), neboť »jeho milosrdenství trvá na věky« (srov. *Žl 135*).

Bratři, děkuji za vaši věrnost přijatým závazkům. Je vsutku příznačné, že ve společnosti a kultuře, jež proměnila „prchavost“ na hodnotu, existují lidé, kteří se dávají všanc a přijímají závazky, jež vyžadují celý život. V podstatě říkáme, že vytrvale věříme v Boha, který svoji Smlouvu nezrušil nikdy, ani tehdy, když jsme ji nesčetněkrát porušili my. To nás vybízí slavit věrnost Boha, který nepřestává důvěřovat, věřit a spoléhat, navzdory našim omezením a hříchům, a vybízí nás, abychom si počínali stejně. Uvědomujeme si, že neseme poklad v hliněných nádobách (srov. *2 Kor 4,7*) a víme, že Pán se projevuje jako vítěz ve slabosti (srov. *2 Kor 12,9*), nepřestává nás podporovat, povolávat a dávat nám stokrát víc (srov. *Mk 10,29-30*), neboť »jeho milosrdenství trvá na věky«.

Děkuji za radost, s níž dovedete odevzdávat svůj život a ukazovat srdce, které zápolí a zápasí, aniž by během let ochablo a zahořklo, ale naopak se denně rozpíná láskou k Bohu a Jeho lidu; srdce, které jako dobré víno časem nekysne, nýbrž je stále kvalitnější a vytríbenější, neboť »jeho milosrdenství trvá na věky«.

Děkuji, že se snažíte posilovat svazky bratrství a přátelství v kněžském stavu a se svým biskupem, vzájemně se podporujete, pečujete o toho, kdo se roznemohl, vyhledáváte a povzbuzujete osamocené, učíte se moudrosti od těch starších, dělíte se o majetek a umíte se smát i plakat společně... jak nezbytné jsou tyto prostory! A zachovávejte si dokonce vytrvalost a stálost, když musíte přijmout nějaké obtížné poslání nebo pobídnout bratra, aby se ujal svojí odpovědnosti, neboť »jeho milosrdenství trvá na věky«.

Děkuji za svědectví vytrvalosti a „snášlivosti“ (*hypomoné*) v pastoračním závazku, který nás v pastoračním odhodlání (srov. *Promluva k farářům římské diecéze*, 6. března 2014) často přivádí k zápasu s Pánem v modlitbě, jako Mojžíše v oné odvážné a riskantní přímlově za lid (srov. *Nm* 14,13-19; *Ex* 32,30-32; *Dt* 9,18-21), neboť »jeho milosrdenství trvá na věky«.

Děkuji za každodenní slavení eucharistie a slitovné vysluhování svátosti smíření bez rigorismů a laxismů, kdy se vžíváte do lidí a provázíte je na cestě obrácení k novému životu, který Pán dává nám všem. Víme, že po schůdcích milosrdenství můžeme sestoupit až na nejnižší úroveň lidství, včetně křehkosti a hříchu, a vystoupit až k nejvyššímu vrcholku božské dokonalosti: »Budte milosrdní jako je milosrdný váš Otec« (*První meditace z duchovní obnovy kněží římské diecéze*, 2. června 2016). A být tak schopní „zahřát srdce lidí, putovat s nimi nocí, umět vést dialog a také sestoupit do jejich temnot, do jejich tmy - a neztratit se“ (*Rozhovor otce A. Spadara s papežem Františkem*, 19. září 2013), neboť »jeho milosrdenství trvá na věky«.

Děkuji, že udělíte pomazání a zvěstujete všem horlivě, »vhod či nevhod« evangelium Ježíše Krista (srov. *2 Tim* 4,2), zpytujete srdce svého společenství a hledáte, „kde je živá a vroucí touha po Bohu a kde byl tento dialog lásky udušen anebo nemohl vydat plody“ (*Evangelii gaudium*, 137), neboť »jeho milosrdenství trvá na věky«.

Děkuji za každý okamžik, kdy se dáte v nitru dojmout, přijímáte ty, kdo klesli, obvazujete rány, nabízíte hřejivost svých srdcí, prokazujete laskavost a soucit jako Samaritán z podobenství (srov. *Lk* 10,25-37). Nic není tak naléhavé jako tyto věci: sblížení, blízkost, být nablízku tělu trpícího bratra. Jak dobrý příklad dává kněz, který se přibližuje a nikoli vzdaluje ranám svých bratří (srov. *Promluva k farářům římské diecéze*, 6. března 2014). Zrcadlí se v něm srdce pastýře, který poznal duchovní příchuť pocitu sjednocení se svým lidem (srov. *Evangelii gaudium*, 268), nezapomíná, že z něho vzešel a jedině v jeho službě dochází a může se dobrat své nejryzejší a plné totožnosti, jež mu umožňuje rozvíjet strážlivý a jednoduchý životní styl bez privilegií, která nemají evangelní příchuť, neboť »jeho milosrdenství trvá na věky«.

Děkujeme také za svatost věřícího Božího lidu, ke kterému jsme posláni k pastorační službě a skrze něhož Pán pastoračně slouží také nám a pečuje o nás tím, že nám dává rozjímat o tomto lidu, „rodičích, kteří s tolikou láskou vychovávají své děti, mužích a ženách, kteří pracují, aby si vydělali na chléb, nemocných lidech, starých řeholnicích, které se pořád usmívají. V jejich každodenním ustavičném kráčení vpřed vidím svatost bojující církve“ (*Gaudete et exultate*, 7). Děkujeme za každého z nich a čerpejme z jejich svědectví podporu a povzbuzení, neboť »jeho milosrdenství trvá na věky«.

ODVAHA

»Chci vás povzbudit v srdci« (srov. *Kol* 2,2).

Mým druhým velkým přáním, podle slov svatého Pavla, je doprovázet vás při obnově naší kněžské odvahy, která je především plodem Ducha svatého v našem životě. Tváří v tvář bolestným zkušenostem potřebujeme všichni útěchu a povzbuzení. Poslání, ke kterému jsme byli povoláni, nechrání před utrpením, bolestí, ba ani před nepochopením (*Misericordiae et misera*, 13); naopak, vyžaduje od nás, abychom jim čelili, přijali je a umožnili tak Pánu, aby je proměnil a více nás připodobnil Sobě. „Když opomíjíme upřímné, prožité a promodlené přiznání svých omezení, v podstatě bráníme milosti, aby v nás mohla účinně působit. Není tu

totiž dán prostor k tomu, aby se rozvíjelo potenciální dobro, které je součástí poctivého a pravého procesu růstu" (*Gaudete et exsultate*, 50).

Dobrým „testem“ k ověření stavu našeho srdce pastýřů je zeptat se, jak nakládáme s bolestí. Nežřídka se může stát, že se chováme jako levita či kněz z podobenství, kteří si nevšímají a přehlížejí člověka, ležícího u cesty (srov. *Lk 10,31-32*). Jiní volí špatný přístup, intelektuálsky se utíkají k otřepaným frázím: „takový je život“ a „nedá se nic dělat“, čímž dávají prostor fatalismu a malomyslnosti, anebo volí preferenční selekci, čímž způsobují izolaci a exkluzi. „Jako prorok Jonáš v sobě stále nosíme skryté pokušení utéci na bezpečné místo, které může mít mnoho jmen: individualismus, spiritualismus, uzavírání se do maličkých světů...“ (*Gaudete et exsultate*, 134), které nejsou s to pohnout naším nitrem a vzdalují nás od zranění těch druhých a tudíž od těch Ježíšových (Srov. Jorge Mario Bergoglio, *Reflexiones en speranza*, Citta del Vaticano, 2013, str. 14).

V téže linii bych rád podtrhnul další subtilní a nebezpečný postoj, kterým je - jak s oblibou říkával Bernanos - „ten nejbohatší z démonových elixírů“ (*Deník venkovského faráře*, Rozmluvy 188, str. 91, srov. *Evangelii gaudium*, 83), který nejvíce škodí nám, kteří chceme sloužit Pánu, protože zasévá sklíčenost, osamocenost a beznaděj (srov. Barsanufio, *Epistolario*, in: Vito Cutro - Michał Tadeusz Szewmin, *Bisogno di Paternita*, Varsavia, 2018, str. 124). Jsme-li zklamáni realitou, církví nebo sami sebou můžeme mít pokušení upnout se k *nasládlému smutku*, který východní otcové nazývali omrzelost. Kardinál Tomáš Špidlík říkal: „Nával smutku nad životem samotným, společenstvím druhých nebo samotou je vždycky nedostatkem víry v Boží prozřetelnost a v Boží dílo. Smutek ochromuje odvahu pokračovat v práci i modlitbě, činí nás nesympatickými našim blízkým. Mnišští autoři tuto neřest obsáhle popisují a nazývají ji nejhorším nepřítelem duchovního života“ (*L'arte di purificare il cuore*, Roma, 1999, str. 47).

Známe tento návykový smutek vedoucí k postupné naturalizaci zla, nespravedlnosti vůči slabému a k povzdechu „vždycky to tak bylo“. Smutek činí neplodným veškeré snahy o přeměnu a obrácení, šíří nevoli a nevraživost. „Toto není volba důstojného a plného života, toto není Boží záměr s námi, toto není život v Duchu, který pramení ze srdce vzkříšeného Krista“ a ke kterému jsme povoláni (*Evangelii gaudium*, 2). Bratři, hrozí-li, že se tento *nasládlý smutek* zmocní našeho života nebo společenství, prosme beze strachu či znepokojení, ale s rozhodností Ducha, „aby nás probudil, zatřásl naší strnulostí, vysvobodil nás z netečnosti! Přehodnoťme způsob, jakým dosud žijeme, otevřeme oči a uši a hlavně srdce. Nechme se vyburcovat děním kolem nás a živým a účinným slovem Zmrtvýchvstalého“ (*Gaudete et exsultate*, 137).

Dovolte mi zopakovat, že v těžkých dobách všichni potřebujeme útěchu a sílu od Boha i bratří. Všem nám poslouží slova svatého Pavla adresovaná jeho komunitám: „Proto vás prosím, abyste neochabovali pro ta moje soužení, která snáším pro vás“ (*Ef 3,13*); »Chci vás povzbudit v srdci« (srov. *Kol 2,2*), abychom plnili poslání, které nám každé ráno Pán svěřuje, totiž zvěstovat „velikou radost, radost pro všechnen lid“ (*Lk 2,10*), ale ne jako teorii nebo rozumový či etický poznatek toho, co by mělo být, nýbrž zvěstovat jako lidé, kteří byli ponořením v bolest transformováni a proměněni Pánem a jako Job provolávají: »Zvěděl jsem o tobě jen podle doslechu, ale nyní tě zří moje oči« (*Job 42,5*). Bez této zakládající zkušenosti povedou všechny naše snahy na cestu frustrace a rozčarování.

Ve svém životě jsme mohli vidět, že „s Ježíšem Kristem se vždycky rodí a obnovuje radost“ (*Evangelii gaudium*, 1). I když v tomto prožitku existují různé fáze, víme, že i přes naše slabosti a hříchy nám Bůh „s něhou, která nikdy nezklame, umožňuje pozvedat hlavu, začínat znovu a vždycky umí navracet radost“ (*Evangelii gaudium*, 3). Radost se nerodí z našeho voluntaristického či intelektuálního úsilí, nýbrž z důvěry, že slova, která pověděl Ježíš Petrovi, jsou stále účinná: Až budeš »tříben«, nezapomeň, že »já jsem za tebe prosil, aby tvoje víra nezanikla« (*Lk 22,32*). Pán je první, který se modlí a zápasí o tebe i o mne. A vybízí nás, abychom vešli plně do Jeho modlitby. Mohou nastat dokonce chvíle, kdy se budeme muset

ponořit „do modlitby Getseman, nejvíce lidské a dramatické Ježíšovy modlitby (...). Zde je úpěnlivá prosba, zármutek, úzkost, ba téměř zmatek (srov. *Mk 14,33*)“ (Jorge Mario Bergoglio, *Reflexiones en speranza*, Città del Vaticano, 2013, str. 26).

Víme, že není snadné zůstat před Pánem, nechat Jej, aby prostoupil náš život svým pohledem, zahojil naše raněné srdce, omyl nám nohy nasáklé zesvětštěním, jež na nás ulpělo cestou a brání nám jít dál. V modlitbě zakoušíme svoji pozeňnanou vratkost, která nám připomíná, že jsme učedníci, potřebující Pánovu pomoc, a osvobozuje nás od prométheovské tendence „těch, kteří vposledku spoléhají jenom na své vlastní síly a považují se za nadřazené vůči druhým, protože se drží určitých norem“ (*Evangelii gaudium*, 94).

Bratři, Ježíš zná víc než kdokoli jiný naše námahy a výsledky, stejně tak jako naše selhání a neúspěchy. On je první, kdo nám říká: »Pojďte ke mně, všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím. Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mě, neboť jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete pro své duše odpočinek« (*Mt 11,28-29*).

V takovéto modlitbě chápeme, že nejsme nikdy sami. Modlitba pastýře je modlitbou, kde přebývá jak Duch, »který volá: Abba, Otče« (*Gal 4,6*), tak lid, který mu byl svěřen. Naše poslání a totožnost dostávají světlo z tohoto dvojího svazku.

Modlitba pastýře se živí a ztělesňuje v srdci Božího lidu. Nese znamení ran i radostí svého lidu, které předkládá Pánu, aby je pomazal darem Ducha svatého. Naděje pastýře důvěřuje a bojuje, aby Pán mohl hojit naši osobní i komunitní křehkost. Neztrácejme však ze zřetele, že právě modlitba Božího lidu je místem, kde se pastýřovo srdce vtěluje a nachází. To nás všechny osvobozuje od hledání či tužby po snadných, okamžitých a prefabrikovaných odpovědích a umožňuje Pánu, aby On (nikoli naše recepty a priority) ukazoval cestu naděje. Neztrácejme ze zřetele, že v nejobtížnějších chvílích prvotní obce, jak čteme ve Skutcích apoštolů, měla hlavní roli modlitba.

Bratři, uznejme svoji křehkost, ano, ale dovolme, aby ji Pán proměnil a nasměroval nás v našem dalším poslání. Neztrácejme radost z pocitu, že jsme „ovce“, a z vědomí, že On je náš Pán a Pastýř.

Pro záchovu odvážného srdce nesmíme opomíjet tyto dvě konstitutivní vazby naší totožnosti: tou první je vztah s Ježíšem. Pokaždé, když se odpoutáme od Ježíše nebo odhlížíme od svého vztahu k Němu, naše snaha vyprahne a naše svítilny zůstanou bez oleje, který osvětluje život (srov. *Mt 25,1-13*): »Zůstaňte ve mně, a já zůstanu ve vás. Jako ratolest nemůže nést ovoce sama od sebe, nezůstane-li na kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně... neboť beze mne nemůžete činit nic« (*Jan 15,4-5*). V tomto smyslu, bych vás chtěl povzbudit, abyste nezanedbávali duchovní doprovázení a měli bratra, se kterým o svojí cestě rozmlouváte, konfrontujete se, diskutujete a rozlišujete v plné důvěře a transparentnosti; moudrého bratra, s nímž zakoušíte a uvědomujete si, že jste učedníci. Vyhledávejte ho, nacházejte a čerpejte radost z toho, že vás uzdravuje, doprovází a poskytuje rady. Je to nenahraditelná pomoc, která umožňuje žít ve službách Otcovy vůle (srov. *Ef 10,9*) a srdci umožňuje tlouci podle »smýšlení, jaké měl Ježíš Kristus« (*Flp 2,5*). Jaký užitek nám přinášejí slova Kazatele: »Lépe je dvěma než samotnému... Když dojde k pádu, pozvedá jeden druhého; ale jak je s tím, kdo padá a nemá nikoho, kdo by ho pozvedl?« (*Kaz 4,9-10*).

Druhá konstitutivní vazba: posilovat a živit spojení se svým lidem. Neizolujte se od svého lidu a od kněží či komunity, a tím spíše se vyhýbejte uzavřeným a elitářským skupinám, kde se duch nakonec udusí a zkaží. Odvážný služebník vždycky vychází ven, a „vycházet ven“ znamená „kráčet spolu s naším lidem, někdy vpředu, jindy uprostřed a někdy vzadu. Vpředu kvůli vedení, uprostřed kvůli jeho povzbuzování a podporování, vzadu kvůli udržování jednoty, aby se nikdo neocitl příliš moc pozadu a ještě z jiného důvodu, protože lid má „čich“ pro nové cesty, má *sensus fidei* (Srov. *Lumen gentium*, 12). Co je krásnějšího?“ (**Promluva**

k diecéznímu společenství Assisi, 4. října 2013). Sám Ježíš je vzorem této evangelizační volby, jež nás staví doprostřed lidu. Jak je prospěšné vidět, že Pán je nablízku všem! Ježíšovo darování na kříži není ničím jiným než vyvrcholením tohoto evangelizačního stylu, kterým se vyznačuje celá jeho existence.

Bratři, bolest mnoha obětí, bolest Božího lidu i ta naše nemůže přijít nazmar. Ježíš nese veškerou tuto tíhu na svém kříži a vybízí nás, abychom obnovili svoje poslání, přiblížili se tak těm, kdo trpí, nestyděli se být nablízku lidské mizérii, prožívali ji jako svou a – proč ne? – činili z ní eucharistii (srov. *Evangelii gaudium*, 268-270). Naše doba poznamenaná starými a novými zraněními od nás žádá, abychom byli tvůrci vztahů a společenství, otevření, důvěřiví a dychtiví po novosti, kterou probouzí Boží království dnes. Království hříšníků, kterým bylo odpuštěno a kteří byli vysláni dosvědčovat stále živý a činorodý Pánův soucit, neboť »jeho milosrdenství trvá na věky«.

CHVÁLA

»Velebí má duše Hospodina« (Lk 1,46).

Nelze mluvit o vděčnosti a povzbuzení, aniž bychom rozjímali o Marii. Ona, žena s probodeným srdcem (srov. Lk 2,35), nás učí chvále, jež dovede otevírat pohled do budoucna a vracet naději přítomnosti. Celý její život je zhuštěn v jejím chvalozpěvu (srov. Lk 1,46-55), který jsme také povoláni zpívat jako příslib plnosti.

Pokaždé když jdu do nějaké mariánské svatyně, rád si „vyšetřím čas“, abych se díval na Marii a nechal Ji shlédnout na sebe, s prosbou o důvěru dětí, chudých a prostých lidí, kteří vědí, že je tu matka, a žadoní o místo v jejím lůně. A při pohledu na ni znovu slyšet to, co Indián Juan Diego: „Co ti je, můj synu, nejubožejší ze všech? Čím se rmoutí tvé srdce? Nejsem tady snad já, která mám tu čest být tvojí matkou?“ (srov. *Nican Mopohua*, 107,118,119).

Hledět na Marii znamená opět uvěřit „v převratnou sílu něhy a lásky. Na ní vidíme, že pokora a něha nejsou ctnostmi slabých, nýbrž silných, kteří nepotřebují zacházet s druhými špatně, aby pocítili svoji důležitost“ (*Evangelii gaudium*, 288).

Pokud někdy začíná pohled tuhnout anebo na nás doléhá svůdná síla apatie či zklamání, které chce zapustit kořeny a ovládnout srdce, pokud nás začíná nudit pocit, že jsme živě a plně součástí Božího lidu, a vnímáme sklon k nějakému elitářství... nebojme se rozjímat o Marii a zpívat Její chvalozpěv.

Vnímáme-li někdy pokušení izolovat se, uzavřít v sobě a svých projektech a chránit se před stále prašnými cestami dějin anebo se našeho jednání zmocňují stížnosti, protesty, kritiky či ironie a postrádáme ochotu zápolit, čekat a milovat... pohledme k Marii, ať nám vyjme z očí každou „třísku“, která by mohla umenšovat naši pozornost a bdělost v kontemplaci a slavení Krista, který žije ve svém lidu. A vidíme-li, že nedokážeme jít přímo, a s námahou uchovávat úmysl obrácení, oslovme Ji důvěrně jako onen farář a básník z naší předchozí diecéze: „Dnes večer, Paní, slibuji upřímně, ale na každý pád mi nezapomeň nechat klíč zvenku“ (srov. Amelio Luis Calori, *Aula Fúlgida*, Buenos Aires, 1946). Ona „je pozornou přítelkyní, která stále bdí, aby v našem životě nedošlo víno. Má srdce proniknuté mečem a rozumí všem bolestem. Jakožto matka všech je znamením naděje pro národy, které trpí porodními bolestmi, dokud nevykvete spravedlnost. (...) Jako opravdová matka kráčí spolu s námi, spolu s námi bojuje a nepřetržitě nás zahrnuje blízkostí Boží lásky“ (*Evangelii gaudium*, 286).

Bratři, znovu »nepřestávám děkovat« (Ef 1,16) za vaši oddanost a nasazení s jistotou, že „Bůh odstraňuje ty nejtvrďší balvany, na které narážejí naděje a touhy, totiž smrt, hřích,

strach a zesvětštění. Lidské dějiny nekončí na náhrobním kameni, protože dnes odkrývají »živý kámen« (srov. 1 Petr 2,4), zmrtevýchvstalého Ježíše. Na Něm se jako církve zakládáme, a třebaže se děsíme a jsme pokoušeni posuzovat všechno na základě svých neúspěchů, On přichází a všechno obnovuje“ (*Homilie na Velikonoční vigílii*, 20. dubna 2019).

Vděčnost ať vzbudí chválu a dodá opět odvalu k poslání, abychom v naději dávali pomazání svým bratřím a abychom byli lidi, kteří svým životem dosvědčují soucit a milosrdenství, jež nám může darovat pouze Ježíš.

Pán Ježíš ať vám žehná a Svatá Panna opatruje. A prosím vás, nezapomeňte se modlit za mne.

Bratrsky,

František

Angelus

4.8.2019

Hmotná dobra nejsou cílem, nýbrž prostředkem

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dnešní evangelium (srov. Lk 12,13-21) začíná scénou, v níž kdosi ze zástupu požádá Ježíše, aby se ujal právní záležitosti ohledně rodinné pozůstalosti. On se však v odpovědi této záležitosti vyhýbá a nabádá k ostražitosti před chamtivostí, tedy před bažením po majetku. Aby Ježíš svoje posluchače odradil od tohoto pachtění po majetku, vypráví podobenství o pošetilém boháči, který se domnívá, že je šťastný, protože měl hojnou úrodu a s nahromaděnými statky se cítí v bezpečí. Bude hezké, přečtete-li si ho. Je v devatenácté kapitole sv. Lukáše, verš 13. Je to krásné podobenství, které učí mnohému. Jeho jádrem je protiklad mezi plány, které si pro sebe dělá boháč, a tím, co mu předpovídá Bůh.

Boháč uvažoval sám pro sebe a vyvodil trojí závěr: nahromadil mnoho majetku; má dojem, že je na dlouhé roky zajištěn; a za třetí je v klidu a nezřízené pohodě (v.19). Avšak slovo, které k němu pronáší Bůh, všechny jeho plány anuluje. Namísto „mnoha let“ mu Bůh indikuje, že „této noci“ zemře. Namísto „užívání života“ po něm Bůh požaduje, aby „odevzdal svoji duši“, svůj život a stanul tak před soudem. A nahromaděné statky, na kterých si boháč zakládal, přebíjí sarkastická otázka: „Čí bude to, co jsi nashromáždil?“ (v.20). Pomysleme na spory o dědictví a různé rodinné spory. Všichni známe nějakou tu historku, kdy se v hodině něčí smrti scházejí potomci, aby viděli, co každému připadne z pozůstalosti, a všechno odnášejí pryč. Tento kontrast opravňuje k oslovení „blázne“, kterým se Bůh obrací k dotyčnému, jenž věří, že uvažuje o konkrétních věcech, které jsou však pouhou iluzí. Je blázen, protože popřel Boha v praxi a nepočítal s Ním.

Závěr podobenství, formulovaný evangelistou, je výjimečně působivý: „Tak to dopadá s tím, kdo si hromadí poklady, ale není bohatý před Bohem“ (v.21). Je to varování, které naznačuje horizont, k němuž jsme povoláni vzhlížet my všichni. Hmotná dobra jsou nezbytná – jsou to dobra – ale jsou prostředkem k poctivému životu a dělení s těmi, kdo jsou v nouzi. Ježíš nás dnes vybízí, abychom uvažovali o tom, že bohatství může spoutat srdce a oddělit od pravého pokladu, který je v nebi. Připomíná nám to také sv. Pavel v dnešním druhém čtení. Říká: „Usilujte o to, co pochází shůry... na to myslete, co pochází shůry, ne na to, co je na zemi“ (Kol 3,1-2).

Jistěže to neznamená stranit se reality, nýbrž hledat věci, které mají opravdovou hodnotu: spravedlnost, solidaritu, přívětivost, bratrství, pokoj a všechno, co tvoří pravou lidskou

důstojnost. Je třeba usilovat o život uskutečňovaný nikoli podle světského, nýbrž evangelního stylu: milovat Boha celou svojí existencí a milovat bližního jako jej miloval Ježíš, tedy sloužením a sebedarováním. Chamtivost, bažení po majetku srdce nezasytí, nýbrž vyvolá ještě větší hlad! (Chamtivost je jako sladká karamela. Vezmeš si jednu, řekneš si, jak je dobrá, a potom další. Jedna s sebou táhne druhou. Taková je chamtivost; je nenasytná. Mějte se na pozoru!) Takto pojatá a prožitá láska je zdrojem pravého štěstí, zatímco nezřízené vyhledávání hmotných dober a bohatství je často zdrojem neklidu, nevraživosti, zpronevěry i válek. Mnoho válek začíná z chamtivosti.

Panna Maria ať nám pomáhá nenechat se okouzlit bezpečím, které pomíjí, nýbrž být každý den věrohodnými svědky věčných hodnot evangelia.

Generální audience

7.8.2019

O Skutcích apoštolů - »Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského – vstaň a chod'!« (Sk 3,6).

Invokace Jména, které osvobozuje život a činnost

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Ve Skutcích apoštolů je evangelium hlášáno nejenom slovy, ale také konkrétními skutky, které dosvědčují pravdu této zvěsti. Jde o »divy a znamení« (Sk 2,43), jež se dějí prostřednictvím apoštolů na potvrzení jejich slov a jako důkaz, že jednají v Kristově jménu. Apoštolové vzývají Krista, jenž spolu »s nimi« koná a potvrzuje jejich slova znameními, která je provázejí (srov. Mk 16,20). Množství znamení, množství zázraků, jež činili apoštolové, vyjevilo Ježíšovo božství.

Dnes před sebou máme první uzdravení, které podávají Skutky apoštolů. Tento zázrak má jasný *misionářský účel*, a tím je probuzení víry. Petr a Jan se jdou modlit do chrámu, který je centrem žité víry Izraele a k němuž byli první křesťané ještě silně vázání. Do Jeruzalémského chrámu se první křesťané chodili modlit. Lukáš zaznamenává přesný čas, tři hodiny odpoledne, tedy hodina, kdy byla přinášena oběť celopalu na znamení společenství celého lidu s Bohem a také hodina, kdy zemřel Kristus, který se obětoval »jednou provždy« (Žid 9,12; 10,10). U chrámové brány, zvané Krásná, spatří žebráka, muže od narození chromého. Proč tam byl tento muž? Protože podle Mojžíšského zákona (srov. Lv 21,18) nesměl přinášet oběť ten, kdo byl nositelem postižení, které bylo pokládáno za důsledek nějaké viny. Připomeňme si, jak byl Ježíš dotazován ohledně jistého muže, který byl od narození slepý: »Mistře, kdo zhřešil: on sám, nebo jeho rodiče, že se narodil slepý?« (Jan 9,2). Podle této mentality byla za postižením jakási vina. A v důsledku toho byl takovým lidem zakazován vstup do chrámu.

Ochrnulý, jenž je vzorem mnoha ze společnosti vyloučených a vyřazených lidí, tam stál a denně prosil o almužnu. Nesměl vstoupit, ale byl u brány. Tehdy se stalo něco nečekaného. Přicházejí Petr a Jan, a dochází ke *střetu pohledů*. Chromý se na ně podívá s žádostí o almužnu, avšak apoštolové, kteří se na něho upřeně zahledí, jej vyzvou, aby se na ně *podíval jinak a obdržel jiný dar*. Chromý vzhlédne, a Petr řekne: »Stříbro ani zlato nemám. Ale co mám, to ti dám: Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského - vstaň a chod'!« (Sk 3,6). Apoštolové navázali vztah, neboť to je způsob, jakým se rád zjevuje Bůh: *vztahem*, vždycky v dialogu, vždycky zjeveními a inspirací srdce – takové jsou Boží vztahy k nám; skrze reálné setkání mezi lidmi, uskutečnitelné pouze v lásce.

Chrámu byl nejen náboženským centrem, ale také místem ekonomické a finanční směny, a proti této redukci častokrát vystupovali proroci i Ježíš sám (srov. Lk 19,45-46). Kolikrát mne to jenom napadne, když vidím, že jsou v nějaké farnosti peníze pokládány za důležitější než svátosti! Prosme Pána o chudou církev... Onen žebrák, který potkal apoštolů, neobdržel peníze, nýbrž *Jméno, které je člověku spásou*: Ježíše Krista Nazaretského. Petr vzývá

Ježíšovo jméno, přikazuje chromému, aby zaujal postoj živých a postavil se na nohy, dotýká se tohoto nemocného, bere jej za ruku a pozvedá.

V tomto gestu spatřuje sv. Jan Zlatoústý „obraz zmrtvýchvstání“ (*Homilie o Skutcích apoštolů*, 8). Tady vystupuje portrét církve, která vidí toho, kdo je v nouzi, nezavírá oči, umí se podívat lidstvu do tváře a vytvářet smysluplné vztahy, mosty přátelství a solidarity namísto bariér. Ukazuje se tvář „církve bez hranic, která chce být matkou všech“ (*Evangelii gaudium*, 210) a dovede brát za ruku, doprovázet a pozvedat – nikoli odsuzovat. Ježíš vždycky podává ruku, vždycky se snaží pozvedat a uzdravovat, přičiňuje se, aby lidé byli šťastní a setkali se s Bohem. Jde o „umění doprovázet“, které se projevuje jemnocitem ve vztahu k „posvátnému území druhého“, v „rytmu uzdravující blízkosti, s uctivým pohledem plným soucitu, a zároveň spořádaně a svobodně povzbuzuje ke zrání v křesťanském životě“ (*tamt.* 169). Tak si tito dva apoštolové počínají vůči ochrnutlému, zadívají se na něho, vyzvou jej, aby se podíval na ně, podají mu ruku, zvednou a uzdraví jej. A tak jedná Ježíš s námi všemi. Mysleme na to, když se ocitneme v těžkých chvílích, ve chvílích hříchu, ve chvílích zármutku. Ježíš nám říká: „Podívej se na mne. Jsem tady!“ Chyťme se Ježíšovy ruky a dejme se pozvednout.

Petr a Jan nás učí, abychom nedůvěřovali v prostředky, byť jsou také užitečné, nýbrž v opravdové bohatství, kterým je vztah ke Vzkříšenému. Neboť – jak by řekl sv. Pavel – jsme »jakoby chudáci, a přece mnohé obohacujeme, jako bychom nic neměli, a zatím máme všechno« (2 Kor 6,10). Všim je pro nás evangelium, které prokazuje moc Ježíšova jména, konajícího divy.

A my – každý z nás – co máme? Co je naším bohatstvím, co je naším pokladem? Čím můžeme obohatit druhé? Prosme Otce o dar vděčné vzpomínky, abychom pamatovali na dobrodiní Jeho lásky ve svém životě a všem vydávali svědectví chvály a vděčnosti. Nezapomínejme na ruku ustavičně podávanou druhému k pozvednutí; je to Ježíšova ruka, která tou naší pomáhá druhým vstát.

Za násilným odebráním dětí stojí protirodinná ideologie, říká italský biskup

Itálie. Italskou veřejností a politickým spektrem již několik měsíců otrásá takzvaný případ Bibbiano, nazvaný podle desetitisícové obce ve stredoitalském kraji Emilia Romagna, který se týká násilného odebrání dětí z italských rodin a jejich nelegálního svěřování do pěstounské péče. Od konce června vyšetřuje italská policie osmnáct osob, z nichž některé zůstávají dosud v domácím vězení, včetně starosty obce a dalších politiků (ke dnešku počet vyšetřovaných stoupl na 29). Obvinění místní sociální asistenti a psychologové z turínské neziskové organizace měli na dětech násilnými metodami vynucovat falešná doznání o zneužívání v původních rodinách (za použití terapie EMDR, *Eye Movement Desensitization and Reprocessing*) a manipulovat jejich výpověďmi (kupříkladu dokreslováním erotických detailů na dětské obrázky). Sedmdesát odebraných dětí pak vyšetřovaní za úplaty rozmísťovali v rodinách svých známých a přátel.

Turínská nezisková organizace s příznačným jménem „Hensel e Gretel“, tedy „Jeníček a Mařenka“ si navíc od italského státu naučtovala zhruba 200 tisíc euro za psychologické služby. Toto soukromé centrum, které mimo jiné nabízí kurzy „necenzurovaného sexu“ na středních školách, vede údajný psycholog Claudio Foti, který ovšem tento obor nevystudoval a jeho členství v příslušném profesním sdružení bylo uznáno pouze na základě dodatečného uzákonění. V současné době je vyšetřován rovněž z týrání vlastní manželky a dětí. Tento „psychologický guru“ v posledních dvaceti letech figuroval v obdobných kauzách napříč celou Itálií, ovšem soudy nikdy nepotvrdily jeho vinu. Nynější operace státního zastupitelství v Reggio Emilia, nazvaná Andělé a démoni, se totiž v mnohém podobá téměř shodné kauze (s podobným titulem „Dáblové v Bassa Modenese, tedy oblasti severně od města Modena), lokalizované ve stejném kraji. Na konci devadesátých let (1997-

98) tu za mnohem menšího politického a mediálního zájmu bylo odebráno šestnáct dětí rodičům, obviněným ze satanistických rituálů. A to rovněž na základě psychologických posudků zmíněné neziskové organizace. Ačkoli vina rodičů se neprokázala, děti se již do svých rodin nevrátily, protože se je v průběhu vyšetřování naučily nenávidět. Ze strany rodičů si případ vyžádal šest obětí na životech, od infarktů po sebevraždy, vysvětluje obhájkyně rodičů, Patrizia Micai ([Avvenire](#), 4.8.2019).

Tato italská právnička zdůrazňuje, že obdobným případům nahrávají mezery v italském právním systému, který sociální služby vybavil neomezenou mocí, co se týče automního rozhodování o oddálení dítěte z rodiny (podle čl. 403 Občanského zákoníku z roku 1941). Takové opatření sice musí podepsat soudce z Tribunálu pro nezletilé, ovšem opětovně na základě psychologického posudku téže sociální služby. „Je velmi nepravděpodobné, že by soudce zvrátil rozhodnutí sociálních služeb“, uvedl pro list *Libero* (22.1.2019) někdejší soudce a dnes advokát **Francesco Morcavallo**. „Důvodem je miliardový byznys, který se točí kolem rodinných komunit pro mládež, jež od státu inkasují 100 až 400 euro denně na každé dítě v závislosti na poskytované terapii či pěstounské péči“. Bývalý soudce boloňského Tribunálu pro nezletilé hovoří o neuvěřitelných 500 tisících odebraných dětí v Itálii od zavedení pěstounské péče (1983). „Je to šílené. Skutečný únos ze strany státu“, podotýká Morcavallo, který sám o sobě říká, že přešel na stranu těch, na nichž se páchá nespravedlnost. K otevřenému střetu s jeho zaměstnavatelem vedl případ dvojčat, ze kterých jedno zemřelo udušením. Sociální služby okamžitě usilovaly o svěření druhého dvojčete do pěstounské péče s poukazem na neschopnost rodičů, a když proti tomu soudce Morcavallo vystoupil, byl z boloňského tribunálu oddálen.

Vatikánský rozhlas požádal o vyjádření biskupa diecéze Reggio Emilia, **mons. Massima Camisascu**.

„Když se jedná o děti, je zřejmé, že jde o to nejvýznamnější, nejcennější a nejdůležitější, odvážil bych se říci „božské“ z naší sociální reality, čemuž je nutné věnovat nejvyšší pozornost. V těchto případech, z toho, co mohu vyvodit z tisku, tato nejvyšší pozornost zde nejenom nebyla, nýbrž dokonce převládla ideologie. Děti byly užity jménem a ve jménu ideologického projektu. To vše je nicméně třeba dokázat, a proto v tuto chvíli oceňuji práci vyšetřujících soudců, která bude pravděpodobně ještě dlouhá. Vše vede k přesvědčení, že se tu stalo něco vážného. Neměli bychom se tudíž dělit na různé politické frakce, nýbrž spojit se v péči věnované dětem.“

Říká středoitalský biskup s ohledem na politické konotace případu. Obžalovaný starosta obce Bibbiano a další politici totiž zastupují levicovou Demokratickou stranu. Ideologický odstín do případu vnesla obžalovaná ředitelka sociálních služeb Federica Anghinolfi, aktivistka hnutí LGBT, která léta vede zápas za adopce ze strany homosexuálních dvojic.

Kauza vyvolala velice silné lidové rozhořčení. Je to podle vašeho soudu pochopitelné?

„Ano, naprosto pochopitelné, protože když se někdo dotkne dětí, dotýká se toho nejcennějšího, co máme. Lidé jsou znepokojení, protože nevědí, kam se obrátit a odkud čerpat informace, aby pochopili, co se stalo a co za tím stojí. Samozřejmě nelze s lidmi manipulovat a využívat jejich strachu k politické revoltě. Myslím spíše, že je naší povinností zaobírat se touto vážnou situací, kterou vyvolala protirodinná ideologie. Víme, že rodinná realita je velice křehká a zde je evidentní snaha ji nadále oslabit, vytvářet rodiny vedle původních rodin a upírat rodinám podporu v jejich lidskosti, která se vyznačuje poklesky a chybami. Existují nemocné rodiny, ale existuje také nespočet cenných rodin, ve kterých se rodí děti, i když mají Downův syndrom anebo jiné obtíže, a tyto děti pak rodina vychovává a vnímá je jako požehnání. Růst dětí v rodinách je poznamenán problémy, těžkostmi a deziluzemi, ale vždy je to růst. Když se toto všechno zpochybní, podrývá se vztah mezi rodiči a dětmi.“

Přípona –ismus většinou nevěstí nic dobrého - říká papež pro italský deník La Stampa

Papež otevírá dveře přesně v půl jedenácté a vstupuje do jedné z přijímacích místností, zařízené základním nábytkem a jedinou ozdobou na stěně – křížem. Není ledajaký den, nýbrž šestý srpen, 41. výročí úmrtí papeže Pavla VI., papeže, k němuž František cítí zvláštní vztah: „O tomto výročí se vždy snažím najít chvíli, abych sestoupil do vatikánské krypty a sám postál v tichu a modlitbě před jeho hrobem. Dělá mi to dobře na srdce“, svěřuje se papež. Zdvořilostní konverzace trvá jen krátce a za malý okamžik jsme plně ponořeni do hovoru. Papež je veselý a uvolněný, zároveň však soustředěný. Ohromuje jeho vnímavé naslouchání. Stále se dívá do očí, nikdy na hodinky. Než se vyjádří k ožehavým tématům, dopřává si nezbytnou pauzu. Hovoří o Evropě, Amazonii a životním prostředí, bez přestávky a bez doušku vody. Když ho na to upozorníme, pokrčí rameny a s úsměvem říká: „Nejsem přece jediný, kdo tu nic nepil...“

Svatosti, vyjádřil jste přání, aby se „Evropa navrátila ke snu otců zakladatelů“. Co očekáváte?

„Evropa se nemůže a nesmí rozpadnout. Představuje nejen zeměpisnou, ale též kulturní a dějinnou jednotu. Sen otců zakladatelů byl opodstatněný, protože tuto jednotu uskutečňoval. Toto bohatství nyní nesmíme ztratit.“

Jak dnes na Evropu pohlížíte?

„Léty se oslabila, také z důvodu administrativních potíží a vnitřních neshod. Je ovšem třeba ji zachránit. Doufám, že po volbách začne obnovný proces a bude nepřerušeně pokračovat.“

Jste spokojený s tím, že do předsednického úřadu Evropské komise byla jmenována žena?

„Ano, protože žena se hodí k tomu, aby oživila sílu otců zakladatelů. Ženy mají vlohy ke spojování a sjednocování.“

Jaké hlavní výzvy se tu vyskytují?

„Jedna za všechny – dialog. Mezi stranami, mezi lidmi. Myšlenkový postup by měl být následující: nejprve Evropa, pak každý z nás. Onen „každý z nás“ není druhořadý, je důležitý, ale Evropa má větší cenu. V Evropské unii je třeba rozmlouvat, konfrontovat se, poznávat. Někdy se ovšem vedou pouze kompromisní monology. Nikoli, je nutné též naslouchat.“

Bez čeho se dialog neobejde?

„Je třeba vycházet z vlastní identity.“

Jistě, identita, jaký tu má podíl? Když se s obhajobou identity přehání, nehrozí izolace? Jak reagovat na identitu, ze které vznikají extremismy?

„Uvedu příklad ekumenického dialogu. Nemohu navázat ekumenický vztah, aniž bych vyšel ze svého katolictví, a můj partner musí učinit totéž na základě svého protestantství nebo pravoslaví. O identitě se nesmlouvá, integruje se. Přepjatost plyne z toho, že se vlastní identita uzavírá, nikoli otevírá. Identita je bohatství – kulturní, národní, historické, umělecké – vlastní každé zemi, které je ovšem nutné pomocí dialogu scelovat. Toto je rozhodující – na

základě své vlastní identity je zapotřebí otevřenosti k dialogu, abychom z identity druhých obdrželi ještě něco většího. Nesmíme nikdy zapomenout, že celek převyšuje jednotlivé části. Globalizaci, jednotu nelze pojímat jako kouli, nýbrž jako mnohostěn, v kterém každý národ uchovává svou totožnost v jednotě s druhými.“

Jaké nebezpečí pramení ze suverénismu?

„Suverénismus je postoj, kterým se vydělujeme. Znepokojuje mne, že slýchám výroky, podobné Hitlerovým v roce 1934. „Nejdřív my. My, my“. Tyto představy nahání strach. Suverénismus znamená uzavřenost. Státy mají být svrchované, avšak nikoli uzavřené. Suverenitu je třeba bránit, ovšem má se také dbát na podporu a obranu vztahů s jinými zeměmi, s Evropskou unií. Suverénismus je přeháněním, které vždy špatně končí – vede k válkám.“

A populismus?

„Pro ten platí totéž. Zpočátku jsem tento pojem stěží chápal, protože při studiu teologie jsem se hlouběji zabýval popularismem, tedy kulturou lidu. Ovšem něco jiného je, pokud se lid vyjádří, a něco jiného je lidu vnucovat populistické postoje. Lid je svrchovaný, má svůj způsob myšlení, výrazu, cítění, hodnocení, zatímco populismy vedou k suverénismům. Ona přípona –ismus nikdy nevěstí nic dobrého.“

Kudy se vydat v souvislosti s tématem migrantů?

„Především nikdy neopominout nejdůležitější právo pro všechny lidi, a sice právo na život. Imigranti přicházejí, aby unikli válce nebo hladu, z Blízkého východu a z Afriky. Co se týče války, musíme se zasadit o mír. Hlad se týká hlavně Afriky. Tento světadíl se stal obětí krutého prokletí – v kolektivní imaginaci panuje přesvědčení, že je nutné ho vytěžit. Část řešení naopak spočívá v tom, že tam budeme investovat, abychom tak napomohli k vyřešení jejich problémů a zastavili migrační proudy.“

Pokud už sem migranti dorazí, jak se zachovat?

„Je třeba dodržovat určitá měřítka. Prvním je přijetí, což je zároveň křesťanský, evangelní úkol. Brány mají být otevřené, nikoli naopak. Za druhé, doprovázet. Za třetí, podporovat. Za čtvrté, začleňovat. Vlády zároveň mají uvažovat i jednat obezřetně, což je ctnost vládnoucích. Kdo spravuje, je povolán ke zvážení toho, kolik migrantů lze přijmout.“

Pokud však jejich počet převyšuje možnosti přijetí?

„Situaci lze vyřešit pomocí dialogu s ostatními zeměmi. Existují státy, které potřebují lidi, mám na mysli zemědělství. V poslední době se v rámci jedné krizové situace něco podobného stalo a to mi dodává naději. Víte, čeho by ještě bylo třeba?

Čeho?

„Tvořivosti. Například jsem se dozvěděl, že v jedné evropské zemi kvůli demografickému úpadku zejí městečka prázdnotou. Mohly by se tam přestěhovat komunity migrantů, které by mimo jiné byly schopné oživit tamní hospodářství.“

Na jakých společných hodnotách by se měla zakládat obnova Evropské unie? Potřebuje Evropa ještě křesťanství? A jakou roli mají v tomto kontextu pravoslavní?

„Výchozím bodem byly tehdy i nyní lidské hodnoty, týkající se člověka. Spolu s křesťanskými hodnotami. Evropa má lidské a křesťanské kořeny, vypovídají o tom dějiny. Když o tom

mluvím, neodděluji katolíky, pravoslavné a protestanty. Pravoslavní mají v rámci Evropy velice cennou roli. Všichni máme tytéž ustavující hodnoty.“

Přenesme se pomyslně přes Oceán a zabývejme se Jižní Amerikou. Proč jste na říjen svolal do Vatikánu synodu o Amazonii?

„Je to dítě encykliky *Laudato si'*. Kdo ji nečetl, nikdy synodu o Amazonii nepochopí. *Laudato si'* není zelená, nýbrž sociální encyklika, která se zakládá na „zelené“ realitě, tedy ochraně stvoření.“

Je tu něco, co pro vás v této souvislosti bylo významné?

„Před několika měsíci mi sedm rybářů řeklo: V poslední době jsme nasbírali šest tun plastů. Před pár dny jsem zase četl o obrovském ledovci na Islandu, který téměř roztál, takže mu tam vystavěli náhrobek. Kvůli požárům na Sibiři se rozpustilo několik grónských ledovců, byly to tuny ledu. Lidé z jedné oceánské země se stěhují, protože za dvacet let už tu nebude ostrov, na kterém nyní žijí. Ovšem údaj, který mne nejvíce zasáhl, je ještě něco jiného...“

Co?

„*Overshoot Day*, 29. července jsme vyčerpali všechny obnovitelné zdroje na rok 2019. Od 30. července jsme začali se spotřebou většího množství zdrojů, než jaké planeta může za jeden rok vyrobit. To je velmi vážné. Nastala situace světé krize a naše synoda proto reaguje na tuto naléhavost. Avšak pozor – synoda není shromáždění vědců či politiků. Není to parlament, ale vychází z církve a bude mít evangelizační rozměr i poslání. Bude to práce ve společenstvím vedená Duchem svatým“.

Proč se ale zaměří na Amazonii?

„Amazonie je reprezentativní a rozhodující prostor. Spolu s oceány značnou měrou přispívá k přežívání planety. Pochází odtud většina kyslíku, který dýcháme. Její odlesňování tedy znamená usmrcování lidstva. A pak, Amazonie zahrnuje devět států, netýká se tedy jediné země. Je krásná – míním bohatství amazonské biodiverzity, flóry i fauny.“

Na synodě se bude diskutovat rovněž o možnosti svěcení „viri probati“, starších ženatých mužů, kteří by mohli nahradit nedostatek kněží. Bude to jedno z hlavních témat?

„Vůbec ne, je to zkrátka jedna položka z pracovního dokumentu *Instrumentum laboris*. Důležité budou služební úřady v církvi při hlásání evangelia a různé způsoby evangelizace.“

Jaké překážky se při ochraně Amazonie kladou do cesty?

„Život tamních populací a jejich území ohrožují ekonomické a politické zájmy dominujících společenských sektorů.“

Jak se tedy má politika zachovat?

„Zbavit se korupce a přestat s tichým souhlasem. Musí se zhostit konkrétní odpovědnosti, kupříkladu v otázce dolů, které vypouštějí jed do vodních toků a tím vyvolávají řadu nemocí. Pak je tu otázka hnojiv.“

Svatosti, čeho se v souvislosti s naší planetou nejvíce obáváte?

„Toho, že zmizí biodiverzita. Nových smrtelných nemocí. Toho, že devastace přírody a její úpadek povedou ke smrti lidstva.“

Všimáte si, že si lidé ohrožení životního prostředí a klimatické změny nějak uvědomují?

„Ano, zejména v hnutích mladých ekologů, například v tom vedeném Gretou Thunbergovou, „Fridays for future“. Viděl jsem jejich transparent, který mne oslovil: „My jsme budoucnost“.

Domníváte se, že naše každodenní chování – třídění odpadu, snaha o to, abychom neplýtvali vodou – má nějaký dopad, anebo je nedostatečné?

„Určitě má vliv, protože se jedná o konkrétní činy. A především utváří a šíří kulturu, která stvoření nechce špinit.“

Uzavírá papež František rozhovor pro italský deník *La Stampa*.